

Jan Ogonowski - skrzypek ludowy z Kielecczyny

W wieku 98 lat, 31 stycznia 2018 r. odszedł Jan Ogonowski, skrzypek ludowy z Kielecczyny, działacz społeczny, żołnierz Armii Krajowej odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. 6 lutego spoczął na cmentarzu pw. św. Antoniego przy ul. Solec w Łodzi.

Jan Ogonowski urodził się w 1920 roku w Glinianach, w powiecie opatowskim (byłe woj. kieleckie, obecnie woj. świętokrzyskie). Wzrastał w muzycznej rodzinie: jego ojciec – Florian grał na skrzypcach i harmonii, a dziadek – Franciszek na skrzypcach (własnoręcznie zrobił skrzypce dłubane). Naukę gry na tym instrumencie rozpoczął od szóstego roku życia. Dobry słuch, pamięć, chęci i dostępność skrzypiec sprawiły, że w krótkim czasie wykształcił znakomitą technikę gry i opanował regionalny repertuar. Jednocześnie był wzorowym uczniem w szkole powszechnej. Po wojnie grał na zabawach, „grajkach”, początkowo z towarzyszeniem bębna jednostronnego z brzękadłami (zwanego „przetakiem”), a potem w różnych składach i na wielu instrumentach, m.in. na trąbce i akordeonie. Sekundował na skrzypcach ojcu podczas chrzcin i mniejszych wesel, z towarzyszeniem klarnetu i bębna. Przez pewien czas grał w kapeli – „orkiestrze” z rozbudowaną sekcją dętą (skrzypce, klarnet, kornet, baryton, bas i bęben ze stalką). Najdłużej jednak grał w kapeli czteroosobowej, słynnej na całą okolicę, bardzo chętnie zapraszanej na wesela (skrzypce, harmonia, kornet i bęben). Był też nauczycielem – wychowawcą kilku muzykantów.

Jan Ogonowski angażował się społecznie w pomoc mieszkańcom rodzinnej wsi. Podczas wojny działał w konspiracji, w wywiadzie NSZ-AK (ps. „Juhas”). Za swoją działalność w roku 2009 otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

W 1979 roku po pożarze, który strawił cały majątek państwa Ogonowskich, skrzypek wraz z rodziną przeniósł się do Łodzi. Nie grał już w kapeli, ale brał udział, jako solista skrzypek, w konkursach i przeglądach folklorystycznych, m.in. w Wojewódzkich Przeglądach Twórczości Ludowej. W 2005 roku został wytypowany przez Łódzki Dom Kultury do udziału w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, gdzie otrzymał I nagrodę. Traktował ją jako ukoronowanie swojej działalności.

Posiadał bogaty repertuar ze wschodniej Kielecczyny i Powiśla – powiślaki, zawiślaki, wędrowce, światówki, mazurki i oberki. Do 2017 roku uczestniczył w życiu muzycznym – 28 maja wystąpił po raz ostatni na dorocznych, XVI Spotkaniach Folklorystycznych Polski Centralnej „Od kujawiaka do oberka” w Sieradzu, których był stałym bywalcem. Swoją kielecką nutą urozmaicał i wzbogacał krajobraz muzyczny województwa łódzkiego. Będzie nam go brakowało...

Ewa Sławińska-Dahlig